

Музикознавчі дослідження для усієї серії дисків фахово здійснювала Людмила Шолохова, співробітниця НБУВ до 2001 року, а тепер кураторка відділу юдаїки Нью-Йоркської публічної бібліотеки. Ініціаторкою й керівницею проекту до 2019 року включно була завідувачка відділу юдаїки ІР НБУВ Ірина Сергєєва (1958–2019). До редакторської роботи та підбору нотних матеріалів для серії у різний час активно долучалися працівники відділу фонду юдаїки Г.А.Ривкіна, О. Ю. Горшихіна, Н. О. Щеколдіна. Матеріали колекції активно використовують не тільки дослідники єврейської музики, а й сучасні виконавці.

UDC 025.54(477-25)ІРНБУВ:025.178]:[930.253:78.072]Береговський М.

Hanna Ryvkina,

ORCID 0000-0002-7497-2967,

Chief Librarian, Judaica Department, Institute of Manuscript,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

e-mail: ryvkina@nbuv.gov.ua

**THE SCHOLARLY HERITAGE OF MOISEI BEREGOVSKY IN THE
COLLECTIONS OF THE V. I. VERNADSKYI NATIONAL LIBRARY
OF UKRAINE: RESEARCH AND PRESERVATION OF JEWISH
MUSICAL FOLKLORE**

The paper reviews the history of the collection of Jewish musical folklore preserved in the VNLU's Institute of Manuscript and outstanding scholarly contribution of Moisei Beregovsky, a musicologist and researcher of Jewish folklore of Ukraine.

Keywords: Moisei Beregovsky, collection of Jewish musical folklore, preservation, phonographic cylinders, CDs.

УДК 027.7(477-25)НаУКМА:025.2]:94:655.3.066.11=411.16]»19»

Сидорчук Таїсія Михайлівна,

ORCID 0000-0002-0941-3763,

кандидат історичних наук, директор,

Науково-дослідний центр орієнталістики імені Омеляна Прицака,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

Київ, Україна

e-mail: sydorchuktm@ukma.edu.ua

КНИЖКОВА ЮДАЙКА В НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЄВО- МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» ЯК ДжЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ЄВРЕЙСЬКОГО КНИГОДРУКУВАННЯ У ХХ СТ.

Уперше аналізується збірка єврейської книги у фондах Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія», а також шляхи її формування, кількісні й мовні параметри, хронологічні межі, географічне походження, авторські та тематичні характеристики.

Ключові слова: єврейська книга, єврейське книгодрукування, бібліотечна колекція, Національний університет «Києво-Могилянська академія».

Наукова бібліотека відродженої Києво-Могилянської академії розпочала свою новітню історію в лютому 1992 р., намагаючись у ті політично й економічно складні роки забезпечити студентів перших наборів необхідною навчальною і дослідницькою літературою. За неповних 30 років Наукова бібліотека НаУКМА з її мільйонною колекцією друківаних і електронних видань стала однією з основних ланок інформаційного простору самої академії, з одного боку, та однією з провідних університетських бібліотек України, з іншого. З часу постанови бібліотеки відповідно до інноваційних принципів відродження в цілому НаУКМА, зокрема відкритості до досягнень у світовій науці та провідних навчальних і наукових інституцій, вагома частка її колекції складає література іноземними мовами.

Попри відсутність у 1990-х – на початку 2000-х рр. у НаУКМА навчальних дисциплін і програм, пов'язаних безпосередньо з юдаїкою, у Науковій бібліотеці поступово формується збірка єврейської книги. З огляду на обсяги і змістовне наповнення цієї збірки сьогодні вже можна говорити про колекцію книжкової юдаїки у складі могилянської книгозбірні. При цьому структурно ця колекція не виокремлена в спеціальний фонд. Це спричинено тим, що від самого початку бібліотека формувалася на основі подарованих або придбаних приватних і інституційних книжкових колекцій, які далі бібліотека зберігає в цілості. З часу постанови магістерської програми «Юдаїка» в НаУКМА у 2012 р. подальше комплектування бібліотечної колекції книжковою юдаїкою активізувалося і набуло більш системного характеру. Враховуючи всі ці обставини, видається важливим розпочати вивчення могилянської колекції єврейської

книги, зокрема в контексті її значення для дослідження історії єврейського книгодрукування.

Єврейська книга надійшла до Наукової бібліотеки у складі 24 особистих і інституційних колекцій. На сьогоднішній день у бібліотеці зберігається близько 700 примірників єврейської книги. Найбільшу кількість книг єврейськими мовами – понад 120 примірників, у тому числі рідкісних, бібліотека отримала в 1993–1994 рр. від Товариства прихильників Руху в Канаді. Це товариство було створено у 1989 р. для підтримки громадсько-політичної організації «Народний Рух України». Завдяки цьому дарунку було покладено початок формуванню збірки єврейської книги в бібліотеці ще задовго до створення магістерської програми з юдаїки в НаУКМА.

Щодо географічного походження, то єврейська книга бібліотеки в цілому презентує друковану продукцію понад 170 видавництв, що функціонували у країнах Європи, Північної і Південної Америки, а також в Ізраїлі. При цьому в колекції представлено багатотомні видання й окремі твори єврейських письменників, які побачили світло в єврейських друкарнях і видавництвах Польщі, Німеччини, США в 1920–1930-х рр. У колекції зберігаються понад 40 томів їдишомовних творів єврейських письменників, виданих у 1950–1970-х рр. Дослідницьким інститутом їдишу (YIVO) в Буенос-Айресі, який поряд з Нью-Йорком став другим важливим центром інституту після Другої світової війни.

Колекція містить також презентативну добірку видань художньої літератури єврейських авторів, насамперед у перекладах російською і українською мовами, московських і київських видавництв 1950–1980-х рр. Крім того, у бібліотеці зібрано також окремі переклади єврейських письменників німецькою, англійською, французькою, польською, румунською мовами, які було видано відповідно у ФРН, США, Канаді, Великобританії, Франції, Польщі, Румунії у другій половині ХХ ст. З точки зору жанрової характеристики, то в колекції представлено здебільшого художню літературу (проза, поезія, драма, дитяча книга), частково – спогади єврейських письменників ХІХ–ХХ ст., а також єврейські народні пісні, анекдоти. До категорії рідкісних книг у бібліотечному фонді належать прижиттєві видання єврейських літераторів, книжки, опубліковані єврейськими видавництвами в 1910–1930-х рр. за кордоном, книжки з дарчими інскриптами та автографами.

Юдаїка в могилянській книгозбірні представлена виданнями, у тому числі на сьогодні рідкісними, що побачили світло завдяки діяльності значної кількості єврейських і неєврейських видавництв Європи, Північної та Південної Америки і Ізраїлю впродовж ХХ ст. Колекція містить цінний матеріал для дослідження історії єврейського книгодрукування у Східній Європі до початку Другої світової війни, створення нових центрів єврейського книгодрукування у другій половині ХХ ст. та особливостей видання єврейської літератури в Радянському Союзі. Книжкова юдаїка в Науковій бібліотеці НаУКМА має значний навчальний, дослідницький, інформаційний і культурологічний ресурс для окремих навчальних курсів з історії і культури євреїв, мов їдишу та івриту, художнього перекладу тощо, а також підготовки кваліфікаційних дослідницьких робіт.

UDC: 027.7(477-25)НаУКМА:025.2]:94:655.3.066.11=411.16]»19»

Taissa Sydorчук,

ORCID 0000-0002-0941-3763,

Candidate of Historical Studies, Director,

Omeljan Pritsak Research Centre for Oriental Studies,

National University of Kyiv-Mohyla Academy,

Kyiv, Ukraine

e-mail: sydorchuktm@ukma.edu.ua

**THE JEWISH BOOK COLLECTION AT THE RESEARCH LIBRARY
OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV-MOHYLA ACADEMY AS
A SOURCE FOR RESEARCH ON THE HISTORY OF JEWISH BOOK
PRINTING IN THE 20TH CENTURY**

The paper deals with the first analysis of the collection of Jewish books at the Research Library of the National University of Kyiv-Mohyla Academy as well as the ways of its shaping, quantitative and linguistic measures, chronological limits, geographical origin, and author's and thematic characteristics.

Keywords: Jewish book, Jewish book printing, library collection, National University of Kyiv-Mohyla Academy.